EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 7. 8. 2020
COM(2020) 358 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Výročná správa o operáciách humanitárnej pomoci Európskej únie financovaných v roku 2019

ÚVOD 2

OPERÁCIE HUMANITÁRNEJ POMOCI podporené v roku 2019 2
Prehľad hlavných podporovaných operácií humanitárnej pomoci 2
Horizontálne priority 9
Súhrn hodnotení vykonaných v roku 2019 11
Rozpočet na rok 2019 11

ĎALŠIE INFORMÁCIE A ZDROJE 13
Zoznam partnerov, ktorí v roku 2014 podpísali rámcovú dohodu o partnerstve 13

ÚVOD

V tejto správe sa uvádzajú hlavné činnosti a výsledky politík Európskej únie (EÚ) v oblasti humanitárnej pomoci, ktoré sa v roku 2019 financovali prostredníctvom Európskej komisie (EK). Táto správa je zostavená podľa článku 19 nariadenia Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996.

OPERÁCIE HUMANITÁRNEJ POMOCI podporené v roku 2019

V roku 2019 potreby v oblasti humanitárnej pomoci naďalej rástli v dôsledku komplexných kríz, ktoré často vyvolali hromadné vysídľovanie obyvateľstva, ako aj v dôsledku živelných pohrôm a vypuknutia epidémií. V tomto kontexte Generálne riaditeľstvo EK pre civilnú ochranu a operácie humanitárnej pomoci EÚ (GR ECHO) ostalo hlavným humanitárnym darcom a pridelilo 2,4 miliardy EUR pre milióny ľudí postihnutých krízou vo viac ako 80 krajinách. S cieľom riešiť rastúcu medzeru v humanitárnom financovaní GR ECHO naďalej podporovalo vykonávanie záväzkov vyplývajúcich z tzv. veľkej dohody, najmä v súvislosti so spoločným posudzovaním potrieb vo viacerých oblastiach.

Značná časť humanitárnej pomoci EÚ bola poskytnutá ľuďom postihnutým krízou v Sýrii a v susedných štátoch vrátane humanitárnej zložky nástroja EÚ pre utečencov v Turecku. EÚ sa zamerala aj na podporu obyvateľstva v „zabudnutých krízach“, napríklad v Stredoafrickej republike, Sudáne, Pakistane, Kolumbii, vo Venezuele, na Haiti a Filipínach.

GR ECHO zohrávalo vedúcu úlohu pri podporovaní zásadovej humanitárnej pomoci a dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva. Robilo tak prostredníctvom aktívneho upozorňovania na konkrétne humanitárne krízy, ale aj globálne v rámci svojho predsedníctva v podpornej skupine darcov[1] Medzinárodného výboru Červeného kríža (MVČK) a v rámci iniciatívy Dobrého humanitného darcovstva[2] (spolu so Švajčiarskom).

GR ECHO financuje a na účely svojho prístupu založeného na dôkazoch využíva index rizika INFORM, ktorý bol vyvinutý Spoločným výskumným centrom (JRC) a ktorý sa stal *de facto* metodikou hodnotenia rizika pre viaceré organizácie ako OSN a medzinárodné mimovládne organizácie.

Prehľad hlavných podporovaných operácií humanitárnej pomoci

Sahel – komplexná kríza

EÚ reagovala na núdzové potreby v oblasti humanitárnej pomoci v Burkine Faso, Mauritánii, Mali, Čade, Nigeri, Nigérii a Kamerune pridelením 188 miliónov EUR. Táto pomoc zahŕňala mechanizmus rýchlej reakcie (trojmesačný balík núdzovej pomoci pre viaceré oblasti) a podporu existujúcich vnútroštátnych štruktúr, aby sa zachoval prístup k základným službám. Pomoc EÚ zahŕňala prístup do ťažko prístupných oblastí prostredníctvom humanitárnych leteckých dopravných služieb, humanitárnej civilno-vojenskej koordinácie a riadenia informácií.

[1] Podporná skupina darcov Medzinárodného výboru Červeného kríža je zložená z verejných správ, nadnárodných organizácií či medzinárodných inštitúcií, ktoré prispievajú minimálnou sumou 10 miliónov CHF ročne.

[2] Iniciatíva Dobré humanitárne darcovstvo je neformálne fórum darcov, ktoré spája 42 darcov odhodlaných poskytovať účinnú a zodpovednú humanitárnu pomoc.

EÚ poskytla potraviny počas neúrodného obdobia a výživovú pomoc pre deti, ktoré trpeli závažnou akútnou podvýživou a ktoré potrebovali liečbu na záchranu života. EÚ okrem toho aktívne pracovala na vykonávaní prepojenia medzi humanitárnou oblasťou a rozvojom s cieľom budovať odolnosť krízou postihnutých obyvateľov a na riešení hlavných príčin potravinovej neistoty a akútnej nedostatočnej výživy.

Regionálna kríza v Stredoafrickej republike

Napriek podpísaniu mierovej dohody vo februári sa humanitárna situácia v Stredoafrickej republike nezlepšila. Poskytlo sa 22,4 milióna EUR pre Stredoafrickú republiku a pre stredoafrických utečencov v Kamerune a Čade, vďaka čomu bola poskytnutá humanitárna pomoc vo viacerých oblastiach a posilnená humanitárna koordinácia, bezpečnosť a logistika.

Kríza v oblasti Čadského jazera

Zo 17,4 milióna ľudí žijúcich v Nigérii, Nigeri, Kamerune a Čade potrebovalo humanitárnu pomoc 10,7 milióna ľudí vrátane viac ako 6 miliónov detí. EÚ poskytla humanitárnu pomoc vo viacerých oblastiach vo výške približne 64 miliónov EUR.

Južný Sudán

V roku 2019 približne 7,5 milióna Juhosudáncov urgentne potrebovalo humanitárnu pomoc a susedné štáty prijali z tejto krajiny viac ako 2 milióny utečencov. EÚ pridelila pre Južný Sudán 51,6 milióna EUR na riešenie vysokej miery potravinovej neistoty a podvýživy v celej krajine. Vzhľadom na nadmernú mieru násilia a na to, že sa sexuálne násilie používa ako vojnová zbraň, je prioritou EÚ ochrana detí a žien.

Sudán

Krajina trpela následkami spôsobenými konfliktom trvajúcim desaťročia, ktoré ešte znásobovala bezprecedentná hospodárska kríza a rastúce ceny potravín, pričom 25 % obyvateľstva bolo na vysokom stupni závažnej potravinovej neistoty. Počas roka bola humanitárna pomoc EÚ v objeme 55,7 milióna EUR vynaložená na potravinovú pomoc, výživovú starostlivosť a liečbu, a to najmä v prípade detí do 5 rokov a tehotných alebo dojčiacich žien. EÚ s cieľom zlepšiť prístup ľudí v Sudáne k dlhodobej sociálnej ochrane dopĺňa humanitárne financovanie o rozvojovú pomoc, aby komunitám pomohla budovať si odolnosť.

Regionálna kríza v oblasti Veľkých jazier

Konžská demokratická republika aj Konžská republika boli postihnuté prebiehajúcim konfliktom a vírusovým ochorením ebola. Komisia pre región pridelila približne 72 miliónov EUR vrátane opatrení proti vírusovému ochoreniu ebola. Ďalších 7 miliónov EUR bolo vynaložených na operácie služby ECHO Flight.

Etiópia

Následkom etnicky motivovaného násilia dosiahol počet vnútorne vysídlených osôb v Etiópii na svojom vrchole 3,1 milióna začiatkom roka 2019, neskôr poklesol na 2 milióny. Napriek tomu, že podmienky ochrany a bezpečnosti neboli vždy splnené, úrady sa snažili navrátiť vysídlené osoby na miesta ich pôvodného bydliska, čím porušovali princípy dobrovoľných a bezpečných návratov. V roku 2019 EÚ poskytla 51,5 milióna EUR na pomoc zasiahnutým ľuďom vo forme potravín, prístrešia, nevyhnutných domácich potrieb, liečby podvýživy, vody, sanitácie a služieb ochrany. Najväčší podiel financovania sa zameral na osoby na úteku pred pretrvávajúcim násilím a ničením ich domovov a živobytia.

Keňa

V Keni žije približne 490 000 utečencov, pričom politika verejnej správy spôsobuje, že utečenci sú umiestnení do táborov, kde sú úplne závislí od pomoci. Nové sucho prinieslo potravinovú neistotu pre približne 2,6 milióna ľudí, nútené vysídľovanie obyvateľstva a zvýšené riziko sporov o nedostatok pasienkov a vody.

Financovanie EÚ pre Keňu dosiahlo 15,95 milióna EUR vrátane 11,5 milióna EUR pre záchytné tábory, 1,3 milióna EUR na pripravenosť na katastrofy v troch okresoch, v ktorých hrozí riziko náhlych katastrof, a 3,15 milióna EUR na reakciu na núdzové situácie ako sucho a povodne mimo táborov.

Somálsko

Potreby v oblasti humanitárnej pomoci ostali vysoké v dôsledku pretrvávajúcich nevyspytateľných prejavov počasia a ozbrojeného konfliktu. Nové sucho prispelo k zhoršeniu humanitárnej situácie, zatiaľ čo koniec roka bol poznamenaný nadpriemerným obdobím dažďov na juhu krajiny, ktoré spôsobilo závažné riečne povodne. Povodne postihli 500 000 ľudí, zapríčinili vysídlenie 370 000 ľudí a zničili úrodu. V dôsledku toho sa oslabila schopnosť obyvateľstva zvládnuť situáciu a zotavenie sa oneskorilo. Komisia v reakcii na krízu pridelila približne 63 miliónov EUR.

Uganda

Uganda prijala 1,41 milióna utečencov, z toho 91 % z Južného Sudánu a Konžskej demokratickej republiky. Okrem toho od augusta 2018 v krajine hrozí vysoké riziko šírenia vírusového ochorenia ebola zo susednej Konžskej demokratickej republiky, v ktorej sa nachádza dosiaľ najväčšie ohnisko choroby. EÚ pridelila 33 miliónov EUR na ochranu, potravinovú pomoc, zdravotnú starostlivosť, prístup k bezpečnej pitnej vode a sanitačným službám a na pomoc so vzdelávaním pre utečencov a ich hostiteľské komunity. Okrem toho bola poskytnutá pomoc s pripravenosťou na ochorenie ebola, s monitorovaním a reakciou, aby sa zvýšila odolnosť a sebestačnosť najzraniteľnejších osôb, a tým sa znížila ich závislosť od dlhodobej pomoci.

Región južnej Afriky a Indického oceánu

Extrémne prejavy počasia sa v regióne južnej Afriky a Indického oceánu vyskytujú pravidelne a v dôsledku zmeny klímy sa stávajú čoraz častejšími a intenzívnejšími. EÚ pridelila pre región južnej Afriky a Indického oceánu viac ako 66 miliónov EUR na núdzovú humanitárnu pomoc a pripravenosť na katastrofy, pričom kládla dôraz na posilnenie schopnosti komunít a úradov zodpovedných za zvládanie katastrof vyrovnať sa s opakujúcimi sa živelnými pohromami.

Región južnej Afriky zasiahli dva silné cyklóny a postihli tri milióny ľudí v Zambii, Eswatini, Lesothe, na Madagaskare, v Mozambiku, Zimbabwe, Malawi a na Komoroch. EÚ reagovala okamžite poskytnutím humanitárnej pomoci postihnutým krajinám vrátane aktivácie mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany v Mozambiku.

Okrem toho, že Zimbabwe čelilo hospodárskej kríze, bolo zasiahnuté cyklónom Idai, ktorého následkom bolo 7,7 milióna ľudí, t. j. viac ako 50 % obyvateľstva, ohrozených vážnym nedostatkom potravín. EÚ pridelila 31,6 milióna EUR na riešenie následkov cyklónu, so zameraním predovšetkým na humanitárnu potravinovú pomoc a pripravenosť na katastrofy.

Venezuela

Sociálno-ekonomický kolaps vo Venezuele spôsobil v roku 2019 nútené vysídlenie 3,9 milióna Venezuelčanov. Podľa úradu OSN OCHA potrebovalo humanitárnu pomoc najmenej 7 miliónov ľudí, a to predovšetkým z dôvodu chýbajúceho prístupu k službám zdravotnej starostlivosti, vzdelaniu, potravinám a výžive.

EÚ pridelila celkovú sumu vo výške 55 miliónov EUR na poskytnutie humanitárnej pomoci pre vysídlené osoby a na podporu hostiteľských komunít. Aby mohlo GR ECHO dôkladne sledovať intervencie, v máji v Caracase zriadilo kanceláriu. Zvýšené úsilie v zastupovaní humanitárnych záujmov prispelo k otvoreniu humanitárneho priestoru v krajine a GR ECHO stálo na čele konferencie solidarity s Venezuelou konanej v Bruseli v októbri.

Kolumbia

Humanitárna situácia v Kolumbii sa prudko zhoršila následkom eskalujúceho vnútorného konfliktu, ku ktorému prispelo prijatie 1,6 milióna venezuelských utečencov. Kolumbii hrozí vysoké riziko živelných pohrôm a mimoriadne ohrozené sú obce postihnuté konfliktom. Okolo 140 000 osôb bolo vysídlených a viac ako 350 000 osôb malo obmedzené možnosti pohybu, čo malo za následok nedostatočný prístup k živobytiu a základným službám. Susedné štáty prijali odhadom 350 000 kolumbijských utečencov.

GR ECHO pridelilo 11 miliónov EUR na pomoc ľuďom zasiahnutým konfliktom a živelnými pohromami v Kolumbii a okolitom regióne. Bola poskytnutá pomoc v oblasti ochrany, zdravotnej starostlivosti, vody a sanitácie, vzdelávania a pripravenosti na katastrofy.

Haiti

Nepokojná politická situácia, zvýšená miera násilia a hospodársky pokles na Haiti spôsobili ešte hlbšie oslabenie už slabej kúpnej sily najzraniteľnejších domácností, pričom 3,7 milióna ľudí bolo v stave akútnej potravinovej krízy. GR ECHO poskytlo 14 miliónov EUR na riešenie akútnej potravinovej neistoty a na podporu humanitárnej koordinácie. Ďalšie 3 milióny EUR sa investovali do pripravenosti na katastrofy.

Afganská kríza (Afganistan, Pakistan, Irán)

V Afganistane prebieha jeden z najkrvavejších konfliktov na svete. V oblastiach značne zasiahnutých konfliktom žije 17 miliónov ľudí (50 % obyvateľov krajiny) z toho 3,4 milióna ľudí je vnútorne vysídlených. Na celom svete žije približne 10 miliónov afganských utečencov s platnými dokladmi alebo bez nich. Irán a Pakistan sú hlavnými prijímateľmi afganských utečencov, pričom Irán pomáha takmer 3 miliónom, Pakistan takmer 4 miliónom.

GR ECHO pridelilo pre Afganistan 61 miliónov EUR, predovšetkým na reakcie na núdzové situácie a na úrazovú starostlivosť. Humanitárna pomoc ktorú EÚ poskytla afganským utečencom a najzraniteľnejším skupinám miestneho obyvateľstva v Iráne a Pakistane predstavovala sumu 18 miliónov EUR. EÚ podporila vzdelávanie afganských detí v Iráne, ktorého súčasťou bola aj registrácia ich rodín. Ostatné oblasti pomoci EÚ v Iráne aj v Pakistane zahŕňali vodu, sanitáciu a hygienu, potravinovú bezpečnosť a zdroje obživy, prístrešie, ochranu a zdravotnú starostlivosť.

Kríza Rohingov (Mjanmarsko, Bangladéš)

Rohingovia v Mjanmarsku sú vystavení systematickej diskriminácii a stávajú sa terčom násilia. Na konci roka 2019 úrad UNHCR registroval 855 000 rohinských utečencov v meste Cox's Bazar (Bangladéš) v extrémne husto osídlenom obrovskom tábore. Utečenci sú úplne odkázaní na humanitárnu pomoc pre nedostatok slobody pohybu, nedostatok možností živobytia a pre nedostatočný prístup k sociálnym službám. Okrem toho je oblasť nadmerne náchylná na vplyvy živelných pohrôm. Približne 600 000 Rohingov naďalej žilo v Jakchainskom štáte v Mjanmarsku v zúfalých podmienkach, časť z nich sa nachádzala v táboroch s obmedzenou slobodou pohybu a bola úplne závislá od humanitárnej pomoci.

EÚ poskytla na zvládanie krízy Rohingov humanitárnu pomoc vo výške 36 miliónov EUR, a to v Bangladéši aj v Mjanmarsku, ktorej súčasťou boli základná zdravotná starostlivosť, voda, sanitácia, prístrešie, výživa, vzdelávanie, ochrana, psychosociálna podpora a znižovanie rizík katastrof.

Filipíny

Región ostrova Mindanao zažíva dlhotrvajúce vnútorné konflikty, pričom približne 400 000 ľudí potrebuje humanitárnu pomoc (vrátane vnútorne vysídlených osôb a navrátilcov). Filipíny sú navyše jednou z krajín sveta najviac náchylných na vplyvy živelných pohrôm. EÚ pridelila pre krajinu spolu 6,7 milióna EUR na humanitárnu pomoc pre ľudí zasiahnutých konfliktom na ostrove Mindanao (núdzové prístrešky; voda, sanitácia a hygiena; potravinová a nepotravinová pomoc; vzdelávanie), ako aj na činnosti spojené s reakciou na núdzové situácie a pripravenosťou na katastrofy.

Kríza v Sýrii

Konflikt v Sýrii trvá už deviaty rok a viac ako 11 miliónov ľudí v krajine potrebuje humanitárnu pomoc. EÚ poskytla spolu 260 miliónov EUR na pomoc na záchranu životov v Sýrii a na dodanie potravín, liekov, vody a prístrešia pre sýrskych utečencov v Libanone, Jordánsku a Egypte. V susednom Libanone a Jordánsku humanitárne financovanie EÚ prispelo na hotovostnú pomoc pre najzraniteľnejších utečencov, ktorá je nákladovo najefektívnejším a najdôstojnejším spôsobom pomoci.

GR ECHO sa priamo zapojilo do medzinárodných diplomatických iniciatív, napríklad do tretej bruselskej konferencie s názvom Podpora budúcnosti Sýrie a okolitého regiónu, do iniciatívy humanitárnej pracovnej skupiny v rámci medzinárodnej skupiny na podporu Sýrie v Ženeve, do stretnutí vysokých úradníkov organizovaných vo februári v Ženeve a v novembri v Kodani.

Irak

V Iraku naďalej potrebovalo humanitárnu pomoc 6,7 milióna ľudí vrátane 1,6 milióna vnútorne vysídlených osôb, z toho 375 000 žijúcich v táboroch. GR ECHO uskutočnilo operácie v hodnote 38 miliónov EUR na zabezpečenie núdzovej zdravotnej starostlivosti, základného prístrešia, bezpečnej pitnej vody, sanitácie a hygieny a humanitárnej ochrany s osobitým zameraním na vnútorne vysídlené osoby. Podporilo pomoc pre osoby, ktoré zažili sexuálne násilie, a poskytnutie fyzioterapie a rehabilitácie obetiam konfliktu, predovšetkým skupinám,

ktoré boli terčom násilia, ako napríklad jezídovia na severozápade Iraku.

GR ECHO podporilo obnovenie prevádzky základných verejných služieb vo vojnou postihnutých oblastiach, čím pomohlo 4,5 milióna osobám navrátiť sa do svojich domovov. Súčasťou tejto podpory bolo aj vzdelávanie v núdzových situáciách, ktoré malo pomôcť prinavrátiť deti do školy, v mnohých prípadoch po rokoch prerušenej školskej dochádzky.

GR ECHO poskytlo právnu pomoc rodinám pri získavaní dokladov totožnosti, ktoré sa stratili alebo im neboli vystavené počas vlády takzvaného Islamského štátu, poskytlo základné služby v preplnených väzenských zariadeniach, pomoc maloletým osobám v zariadeniach určených na zaistenie a komunitné mechanizmy na reintegráciu bývalých detských bojovníkov.

Jemen

Krajina prechádza najväčšou humanitárnou krízou na svete, 24,1 milióna osôb (80 % obyvateľstva) potrebuje pomoc, z toho 3 milióny sú vnútorne vysídlené osoby. Potravinovou neistotou je postihnutých 20 miliónov Jemenčanov, pričom najmenej 238 000 ľudí hladuje. Krajina navyše čelí kolapsu služieb zdravotnej starostlivosti, pričom 19,7 milióna ľudí potrebuje pomoc, v 460 000 prípadoch je podozrenie na choleru, dovoz potravín, paliva a liekov je obmedzený a nedostatočný a zatvárajú sa školy.

GR ECHO uskutočnilo operácie vo výške 115 miliónov EUR na poskytnutie potravín, zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, ako aj vody, prístrešia a hygienických balíčkov v oblastiach postihnutých vojnou a vysídlenému obyvateľstvu. Finančné prostriedky boli použité na liečbu závažne podvyživených detí, na boj proti epidémii cholery a proti šíreniu osýpok a záškrtu, na rehabilitáciu pre osoby so zdravotným postihnutím, na obnovu školských tried a na podporu humanitárnych leteckých služieb OSN, ktoré poskytujú kriticky dôležitú a spoľahlivú leteckú a námornú dopravu pracovníkom humanitárnej pomoci.

Turecko

V Turecku naďalej žije najväčšia utečenecká komunita na svete, 3,6 milióna Sýrčanov pod dočasnou ochranou a približne 370 000 utečencov z iných krajín, než je Sýria, registrovaných pod medzinárodnou ochranou. V rámci prvej a druhej tranže nástroja pre utečencov v Turecku EÚ poskytla humanitárnu pomoc spolu vo výške 2,4 miliardy EUR a podporila 1,7 milióna utečencov prostredníctvom 64 projektov a 19 partnerských organizácií poskytujúcich základné potreby, neformálne vzdelávanie, ochranu a zdravotnú starostlivosť.

V roku 2019 GR ECHO poskytlo na základe zmluvy 1,021 miliardy EUR, prevažne do núdzovej záchrannej sociálnej siete. Tento hlavný program poskytol 1,7 milióna utečencov každý mesiac platby v hotovosti prostredníctvom debetnej karty na pokrytie ich základných potrieb. Podmienečný prevod peňažných prostriedkov na vzdelávanie (*Conditional Cash Transfer for Education* – CCTE) je program vzdelávania v núdzových situáciách, do ktorého bolo zapojených viac ako 560 000 detí. Program poskytuje prevod peňažných prostriedkov pre zraniteľné rodiny, pričom podporuje zápis do školy a pravidelnú školskú dochádzku v prípade utečeneckých detí.

Západný Balkán

Začiatkom roka 2018 vznikla nová vedľajšia trasa pre utečencov vedúca cez Bosnu a Hercegovinu smerom do Chorvátska a Slovinska. V roku 2019 prišlo do Bosny a Hercegoviny 29 000 príslušných osôb, v porovnaní s 24 000 osobami v roku 2018. Celkový počet migrantov a utečencov v krajine je okolo 8 000, z toho približne 2 000 je bez prístrešia (nocujú v squatoch, opustených budovách alebo na železničných staniciach). Humanitárna pomoc EÚ pre Bosnu a Hercegovinu dosiahla výšku 3,8 milióna EUR. GR ECHO prostredníctvom svojich humanitárnych partnerov poskytlo pomoc vo forme zdravotnej starostlivosti, ochrany a terénnej sociálnej práce (vrátane identifikácie zraniteľných osôb, poskytnutia mimoriadnej potravinovej a nepotravinovej pomoci, lekárskej pomoci atď.) pre utečencov a migrantov.

Ukrajina

Konfliktom je zasiahnutých viac ako 5,2 milióna ľudí, z toho 3,5 milióna potrebuje humanitárnu pomoc, a to prevažne v oblastiach, ktoré nie sú pod kontrolou vlády, a na oboch stranách kontaktnej línie. EÚ je spolu s členskými štátmi najväčším darcom humanitárnej pomoci a pomoci pri rýchlej obnove/rozvojovej pomoci pre Ukrajinu. Od začiatku konfliktu poskytla už viac ako 762,5 milióna EUR, z toho približne polovicu predstavovala humanitárna pomoc. EÚ (prostredníctvom EK) do dnešného dňa poskytla viac ako 141,8 milióna EUR, z čoho 23 miliónov EUR v roku 2019 poskytla 11 partnerom pracujúcim na oboch stranách kontaktnej línie v 6 oblastiach intervencie, t. j. zdravie; prístrešie; voda, hygiena a sanitácia; vzdelávanie; základné potreby a ochrana.

Líbya

Humanitárnu pomoc potrebuje 820 000 Líbyjčanov. 20 % zdravotníckych zariadení je zatvorených, pretože boli zničené, poškodené alebo sú okupované. Dochádza k rozmáhaniu zločinu proti medzinárodnému humanitárnemu právu, k obchodovaniu s ľuďmi a pomáhajúce organizácie sa stretávajú s prekážkami pri poskytovaní pomoci a pri prístupe.

GR ECHO uskutočnilo operácie vo výške 8 miliónov EUR, ktorými bola podporená nevyhnutná zdravotná starostlivosť pre obete konfliktu vrátane urgentnej vojnovej chirurgie, balíčkov prvej pomoci, fyzickej rehabilitácie, protetiky a psychosociálnej podpory, zásobovania základnými liekmi a starostlivosti o osoby, ktoré zažili rodovo motivované násilie. Vďaka pomoci boli obnovené služby primárnej zdravotnej starostlivosti v oblastiach zasiahnutých konfliktom a nevyhnutné vzdelávanie v mestách Benghází a Sirte, čo umožnilo tisíckam detí prístup k základnému vzdelaniu a psychosociálnej podpore. EÚ takisto poskytla potravinovú pomoc a podporu živobytia, ako aj hotovostnú pomoc pre najzraniteľnejšie osoby. Služby boli poskytnuté všetkým zraniteľným osobám bez rozdielu vrátane migrantov, utečencov a žiadateľov o azyl.

Egypt

250 000 registrovaných utečencov uviazlo v najviac preplnených a najchudobnejších častiach veľkých miest ako Káhira a Alexandria, kde sú aj samotné hostiteľské komunity vysoko zraniteľné. Približne 50 % utečencov pochádza zo Sýrie a zvyšok prevažne z východnej Afriky, Iraku a Jemenu.

V roku 2019 GR ECHO uskutočnilo operácie v hodnote 5 miliónov EUR, prostredníctvom ktorých poskytlo humanitárnu ochranu, núdzovú zdravotnú starostlivosť (najmä starostlivosť o zdravie matiek a o reprodukčné zdravie), vzdelávanie v núdzových situáciách a peňažné prostriedky na pokrytie základných potrieb. 38 % všetkých utečencov sú deti, pričom stúpa podiel maloletých osôb bez sprievodu a detí odlúčených od rodičov.

Západosaharská kríza

Po štyroch desaťročiach nevyriešeného politického konfliktu s humanitárnymi dôsledkami sú aj naďalej desaťtisíce západosaharských utečencov uviaznuté v zabudnutej a dlhotrvajúcej kríze. Utečenci žijú v piatich táboroch v púšti na juhozápade Alžírska a ich prežitie závisí od humanitárnej pomoci.

GR ECHO uskutočnilo operácie v hodnote 9 miliónov EUR, v rámci ktorých dodávalo potraviny, riešilo stúpajúci výskyt podvýživy u západosaharských utečeneckých detí a žien a poskytovalo zdravotne bezpečnú pitnú vodu. Takisto zabezpečilo základné lieky, čím pokrylo 80 % zdravotných potrieb obyvateľov táborov, a osobitnú podporu osôb so zdravotným postihnutím. GR ECHO okrem toho poskytlo vzdelávanie v núdzových situáciách, čím sa zmiernil zlý stav vzdelávacej infraštruktúry a hygienických zariadení v školách.

Horizontálne priority

GR ECHO v súlade so svojimi predchádzajúcimi záväzkami vyhradilo 10 % z rozpočtu EÚ na humanitárnu pomoc na rok 2019 na vzdelávanie v núdzových situáciách a dodržalo svoj záväzok o dodaní 35 % humanitárnej pomoci prostredníctvom prevodov peňažných prostriedkov. V roku 2019 boli takisto prijaté operačné usmernenia s názvom *The Inclusion of Persons with Disabilities in EU-funded Humanitarian Aid Operations* (Začleňovanie osôb so zdravotným postihnutím do operácií humanitárnej pomoci financovaných EÚ).

Vzdelávanie v núdzových situáciách

GR ECHO naďalej celosvetovo presadzovalo vzdelávanie v núdzových situáciách. Finančné prostriedky, ktoré GR ECHO vyhradilo na vzdelávanie v núdzových situáciách, dosiahli výšku 166 miliónov EUR. Boli nimi podporené činnosti v 52 krajinách a malo z nich prospech viac ako 2,5 milióna prijímateľov, pričom zabezpečili prístup k bezpečnému a kvalitnému vzdelaniu pre dievčatá a chlapcov z najzraniteľnejších pomerov.

S cieľom zvýšiť informovanosť o vzdelávaní v núdzových situáciách a jeho viditeľnosť GR ECHO usporiadalo v máji 2019 podujatie na vysokej úrovni pod názvom Vzdelávanie v núdzových situáciách: School4All (Škola pre všetkých), na ktorom sa zúčastnili komisár Christos Stylianides, nositeľ Nobelovej ceny za mier Denis Mukwege, vyslankyňa mimovládnej organizácie Handicap International Axelle Red a speváčka Typh Barrow. GR ECHO spustilo v sociálnych médiách kampaň pod heslom #RaiseYourPencil (Dvihni ceruzku) na podporu podujatia #School4All (Škola pre všetkých) na vyjadrenie solidarity s deťmi postihnutými krízou, ktoré nemajú prístup k vzdelaniu.

Hotovostná pomoc

GR ECHO ďalej urýchľovalo napredovanie diskusie o prevode peňažných prostriedkov. Pomohlo k zlepšeniu koordinácie medzi darcami prijatím spoločného vyhlásenia darcov o peňažných prostriedkoch v dvoch pilotných krajinách, a to v Nigérii a Bangladéši.

GR ECHO uverejnilo prehľad pod názvom *EU Cash Compendium 2019: Doing More Cash, Better* (Prehľad o peňažných prostriedkoch EÚ za rok 2019: Viac peňažných prostriedkov, lepšie), v ktorom sa na úrovni projektov vyzdvihujú výsledky, pokiaľ ide o odporúčania uvedené v usmernení GR ECHO o rozsiahlych prevodoch peňažných prostriedkov. V dokumente sa poukazuje na to, čo sa v rámci týchto projektov robí inak, ako sa riadia odporúčaniami uvedenými v usmernení GR ECHO o rozsiahlych prevodoch peňažných prostriedkov a ako sa prostredníctvom nich zabezpečuje koordinácia s ostatnými darcami a so záchrannými sociálnymi sieťami, ako aj na výzvy a získané poznatky. Pomer účinnosti 85:15 (85 % finančných prostriedkov sa dostane k cieľovým prijímateľom) a vyšší, ktorý sa plánuje v usmernení, sa už v niekoľkých krajinách dosahuje.

Inovácia a zapojenie súkromného sektora

GR ECHO sa naďalej zapájalo do globálnej diskusie, predovšetkým na výročnom zasadnutí Svetového ekonomického fóra, v segmente pre humanitárne záležitosti Hospodárskej a sociálnej rady OSN, na Valnom zhromaždení OSN a na berlínskom stretnutí darcov týkajúcom sa budúcnosti inovácií v humanitárnej činnosti. GR ECHO naďalej podporovalo rozvoj inovatívnych prístupov prostredníctvom prílohy o tematických politikách k plánom vykonávania humanitárnej pomoci, v ktorej sa partneri povzbudzujú, aby znížili environmentálnu stopu humanitárnej reakcie používaním digitálnych prístupov a podporou ceny programu Horizont 2020 Európskej rady pre inováciu v kategórii *Affordable High-Tech for Humanitarian Aid* (Dostupné vyspelé technológie pre humanitárnu pomoc), ktorá by sa mala udeliť v roku 2020.

Vedúce postavenie EÚ v rámci Výzvy k akcii na ochranu pred rodovo motivovaným násilím v núdzových situáciách

GR ECHO je členom globálnej iniciatívy Výzva k akcii na ochranu pred rodovo motivovaným násilím v núdzových situáciách. Projekt posilnená schopnosť reakcie (program GR ECHO), ktorý spravuje Populačný fond OSN (UNFPA), podporoval vytvorenie medziagentúrnych noriem týkajúcich sa rodovo motivovaného násilia v núdzových situáciách a vytvorenie usmernení o tom, ako rozvíjať plán realizácie výzvy k akcii v danom kontexte (z pilotných projektov v Nigérii a Konžskej demokratickej republike). Počas rokov 2018 a 2019 GR ECHO pridelilo približne 52 miliónov EUR na prevenciu a opatrenia na zastavenie sexuálneho a rodovo motivovaného násilia. GR ECHO spustilo svoj prvý e-learning o rodovo-vekovom ukazovateli.

Služba ECHO Flight (Afrika) a podpora služieb humanitárnej leteckej dopravy

ECHO Flight je humanitárna letecká služba, ktorá disponuje šiestimi lietadlami a rozpočtom vo výške 12,4 milióna a ktorá je poskytovaná bezplatne partnerom GR ECHO a humanitárnym organizáciám. V roku 2019 podporila viac ako 250 projektov, prepravila viac ako 25 000 pracovníkov humanitárnej pomoci a približne 200 ton humanitárneho nákladu.

EÚ okrem toho podporila aj iné neziskové služby humanitárnej leteckej dopravy, prispela napríklad sumou vo výške 25 miliónov EUR na humanitárnu leteckú službu Svetového potravinového programu/OSN a jej logistické operácie v 12 krajinách.

Súhrn hodnotení vykonaných v roku 2019

Kombinované hodnotenie humanitárnych intervencií Európskej únie v strednej Afrike a humanitárnej koordinácie (2014 – 2018)

EÚ dôležitou mierou prispela k riešeniu akútnych potrieb a posilňovaniu humanitárnej reakcie v strednej Afrike. Prínosom boli činnosti GR ECHO a spoľahlivé naplnenie sledovaných cieľov prostredníctvom partnerov a podpory koordinačnej funkcie úradu OSN OCHA, najmä odstránením nedostatkov v koordinácii.

V hodnotení sa upozornilo na výzvy spojené s riešením chronických problémov a odstraňovaním nedostatkov v koordinácii, ktoré sú aj naďalej prítomné, a ponúkli sa odporúčania v súvislosti s podporou budúcnosti humanitárnej pomoci EÚ a koordinácie v regióne.

Kombinované hodnotenie humanitárnych intervencií Európskej únie v Afganistane a partnerstva s Nórskou radou pre utečencov (2014 – 2018)

GR ECHO je podľa hodnotenia kľúčovým hráčom v kontexte pomoci pre Afganistan, ktorý podporuje súčinnosť rozvojových a humanitárnych činností. Činnosti GR ECHO pomáhajú riešiť bezprostredné následky konfliktu a katastrof a jeho mechanizmus núdzovej reakcie a hotovostná pomoc väčšinou reagujú na potreby vnútorne vysídlených osôb.

Podľa hodnotenia partnerstva bola kvalita partnerstva na vysokej úrovni. Mnohé nasvedčuje tomu, že na všetkých úrovniach bola pravidelná, komplexná a transparentná výmena informácií a kľúčovým faktorom bola dôvera. Vyskytli sa aj nedostatky: niektoré procesy boli neefektívne, nastali výpadky vo vnútornej komunikácii a požiadavky na audit priniesli pre obe strany značné náklady.

Rozpočet na rok 2019

1. Zoznam dohôd o financovaní uzavretých Komisiou v oblasti humanitárnej pomoci[3]:
   Dohody o humanitárnej pomoci poskytovanej EÚ môžete nájsť na webovom sídle systému finančnej transparentnosti (FTS)

2. Plnenie rozpočtu

PLNENIE ROZPOČTU GR ECHO NA ROK 2019

Okrem vonkajších pripísaných príjmov od členských štátov

Región/krajina	Suma	%
Afrika	**632**	**29 %**

[3] Vrátane názvov príslušných partnerských organizácií.

Sudán a Južný Sudán	105	
Stredná Afrika	68	
Veľké jazerá	72	
Africký roh	163	
Južná Afrika, Indický oceán	60	
Západná Afrika	138	
Severná Afrika	17	
Afrika	10	
Blízky východ, juhovýchodná Európa a východné susedstvo	**1 062**	**50 %**
Blízky východ	436	
Juhovýchodná Európa a východné susedstvo	627	
Ázia, Tichomorie	**127**	**6 %**
Juhozápadná a Stredná Ázia	75	
Juhovýchodná Ázia a Tichomorie	52	
Latinská Amerika, Karibská oblasť	**104**	**5 %**
Latinská Amerika	84	
Karibská oblasť	20	
Celosvetové katastrofy	**40**	**2 %**
Civilná ochrana[4]	**95**	**4 %**
Dobrovoľníci pomoci EÚ	**18**	**1 %**
Doplnkové činnosti a podpora	**68**	**3 %**
SPOLU	**2 146**	**100 %**

(v miliónoch EUR)

ĎALŠIE INFORMÁCIE A ZDROJE

- Všeobecné informácie o GR ECHO: http://ec.europa.eu/echo/en
- Finančné informácie o činnosti Európskej komisie v oblasti humanitárnej pomoci v roku 2019: https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/financing-decisions-hips-2019_en
- Operačné informácie z predchádzajúcich rokov: https://ec.europa.eu/echo/who/accountability/annual-reports_en
- Výročná správa o činnosti za rok 2019, GR ECHO: https://ec.europa.eu/info/publications/annual-activity-report-2019-

4 Na činnosti uvedené v tejto položke sa nevzťahuje nariadenie o humanitárnej pomoci a nie sú financované z rozpočtu na humanitárnu pomoc.

european-civil-protection-and-humanitarian-aid-operations-echo_en

- Výročná správa o riadení a výkonnosti v roku 2019: https://ec.europa.eu/info/publications/annual-management-and-performance-report-2019_en
- Hodnotiace správy GR ECHO: http://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations en
- Údaje o financovaní humanitárnej pomoci Európskou komisiou a členskými štátmi: https://webgate.ec.europa.eu/hac/
- Globálny index rizika INFORM https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/inform-index

Zoznam partnerov, ktorí v roku 2014 podpísali rámcovú dohodu o partnerstve

http://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/weblistpartners.pdf